

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 7

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 807

प्राचीनव्याकरणम्

वैकल्पिक पंचम् प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

सूचना : - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः -

10

(i) लकाराः भवन्ति-

(अ) नव

(ब) दश

(स) अष्ट

(द) सप्त

(ii) व्याकरणशब्दे प्रत्ययः अस्ति-

(अ) अण्

(ब) यू

(स) ल्युट्

(द) अट्

(iii) वार्तिककारः अस्ति-

(अ) कात्यायनः

(ब) भट्टः

(स) कैयटः

(द) पतंजलिः

- (iv) अध्याये पादाः भवन्ति—
- (अ) त्रयः (ब) पञ्च
(स) षड् (द) चत्वारः
- (v) पाणिनेः मातुः नाम अस्ति—
- (अ) दाक्षी (ब) गार्गी
(स) भूमा (द) मैत्रेयी
- (vi) “गौ” इत्यत्र विभक्तिः अस्ति—
- (अ) पञ्चमी (ब) षष्ठी
(स) सप्तमी (द) प्रथमा
- (vii) कर्तुः प्रयोजकः भवति—
- (अ) हेतुसंज्ञः (ब) अपादानसंज्ञः
(स) करणसंज्ञः (द) इत्संज्ञः
- (viii) भाष्यकारः अस्ति—
- (अ) पतंजलिः (ब) नागेशः
(स) भर्तृहरिः (द) कात्यायनः
- (ix) आख्यातशब्दस्य पर्यायः अस्ति—
- (अ) कर्म (ब) अव्ययम्
(स) क्रिया (द) कर्ता
- (x) “णिचि” णस्य इत्संज्ञां करोति—
- (अ) चुटू (ब) नश्च
(स) तस्यलोपः (द) विडति च

2. रिक्तस्थानं पूरयतु समुचितपदेन—

5

(भावयति, कृतयति, गरयति, इदामति, ईप्सति)

- (i) आप्तुम् इच्छति.....।
- (ii) भवन्तं प्रेरयति.....।
- (iii) अत्तुम् इच्छति.....।
- (iv) कृतं गृह्णाति.....।
- (v) गुरुम्.....।

3. कोष्ठके प्रदत्तप्रत्ययेभ्यः एकैकम् उदाहरणं लेख्यम्—

5

क्यच्, काम्यच्, णिच्, यङ्, सन्, यक्, क्यष् (केवलं पञ्चप्रत्ययानाम्)

4. उत्तराणि लिखत—

10

- (i) लकाराणां नामानि।
- (ii) तिङन्त प्रत्ययानां नामानि।
- (iii) तङन्त प्रत्ययाः।
- (iv) नवगणानां विकरणप्रत्ययाः।
- (v) सन् अथवा यङ् प्रत्ययस्य स्वेच्छया धातोः लट्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि।

5. अधोलिखितेषु सूत्रेषु पञ्चानाम् अर्थः लेव्यः 20
- (i) तत्प्रयोजको हेतुश्च।
- (ii) धातोः कर्मणा समानकर्तृकादिच्छायां वा।
- (iii) सुप आत्मनः क्यच्।
- (iv) अभिज्ञावचने लट्।
- (v) लट् स्मे।
- (vi) वर्तमान सामीप्ये वर्तमानवद्वा।
- (vii) हेतुमति च।
6. विग्रह-सूत्र-प्रत्ययनिर्देशपुरस्सरं केषाञ्चित् पञ्चप्रयोगाणां साधुत्वं प्रदर्शनीयम्— 30
- भावयति, चोरयति, शापयति, गमयति, पिपठिषति, बोभूयते, पुत्रीयति, कण्डूयते, निविशते, यजति स्म युधिष्ठिरः, अयमागच्छामि, भारं त्वं वहः।
7. केषाञ्चित् चतुर्णां विषये टिप्पणी लेख्या— 20
- कैयटः, इन्द्रः, शाकटायनः, भर्तृहरिः, नागेशः, स्फोटायनः, पतञ्जलिः।